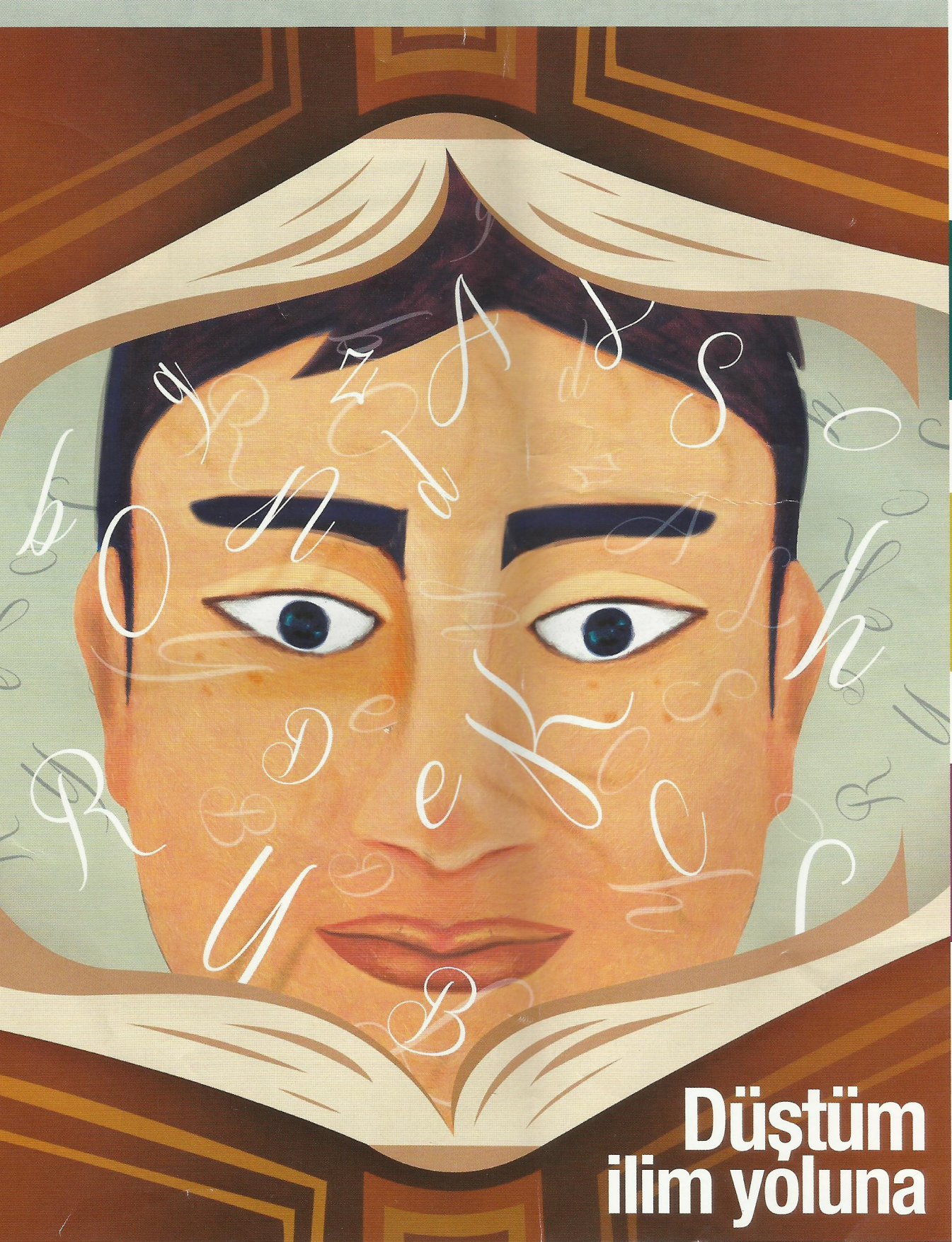

Yeni Bahar

06

Ah bir yirmi milyon olabilsek

10

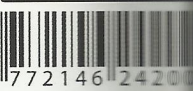
İstanbul sultanlarının izinde

16

Evli değil, sadece nişanlıyız!

Düştüm
ilim yoluna

FİYATI: 2 TL SAYI: 66
5 TEMMUZ 2012

9 772146 24200

Evlilik yolunda atılan ilk adım nişan. Bazıları fazla prosedüre boğulurken, bazıları da aşırıya kaçıp, nişanı gerçek mahiyetinden uzaklaştırıyor. Öyleyse nişan algımızı yenilemeye ne dersiniz?

EVLI DEĞİL, SADECE NİŞANLIYIZ!

TUĞBA KAPLAN

Kısa bir süre önce tanışıp anlaştıktan sonra evlenmeye karar verir Hülya Yandık (24) ile Emrah Avcı (25). Ailelerin onayı ve kaynaşmasıyla artık evliliğe ilk adımı atma vakti gelir. İsteme ve söz merasiminin ardından, bu beraberliği ilan etme yani 'nişan' yapma zamanı gelir. Fakat ailelerin daha nişan arifesinde başlayan istekleri, gençlerin mutlu yuva kurma hayaline gölge düşürmeye başlar. Ne kadar altın takılacağı, ev ve araba olmadan düğünün yapılamayacağı gibi tartışmalar çekilmez bir hal alır. Genç çift, bir an gerçekten nişanın kendileri için ne anlama geldiğini sorgulamaya başlar.

Gerçekten de günümüzde hem gelin-damat adayının hem de ailelerinin birbirini daha iyi tanımaları için atılan nişanlanma adımı, genelde yanlış anlaşılıyor. Pek

çok kişi, bu süreci takı, eşya ve davetiyelerle ilgilenmekle geçiriyor. Çiftin mutlu bir beraberlik için birbirine uygun olup olmadığına kimse odaklanmıyor. Evlendiğinde çok mutlu bir yuva kurabilecek çiftler, kimi zaman ailelerin aşırı müdahalesi sebebiyle evlenmekten vazgeçebiliyor. Bazı gençler de nişanlılığa fazla anlam yükleyip bir süre sonra evli gibi yaşamaya başlıyor. Bu da birçok ciddi problemi beraberinde getiriyor. Dolayısıyla nişanın gerçekten ne anlama geldiğinin ve nasıl geçirilmesi gerektiğinin psikolojik, sosyolojik, örfî, ahlâkî, dinî ve hukukî boyutlarıyla irdelenmesi şart.

Nişanlanma terim olarak, bir ka-

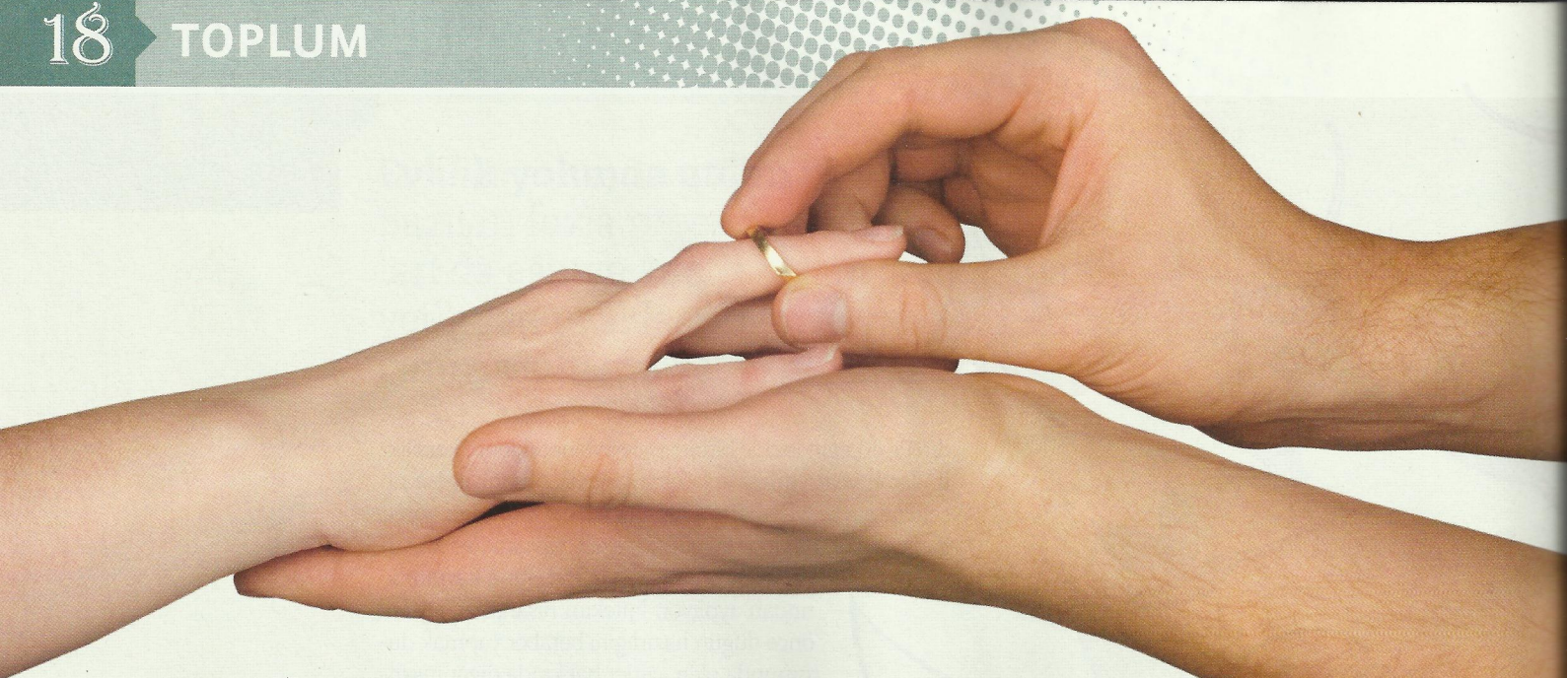
ILLÜSTRASYON: CEM KIZILTUĞ

dın ile erkeğin ileride birbirleriyle evleneceklerini karşılıklı olarak vaat etmesi anlamına geliyor. Nişanlılık ise nişanlanmayla başlayıp evliliğe kadar devam eden süreci ifade ediyor. Böylece bu süreç sevgili, yavuklu, sözlü, ar-

kadaş olma, çıkma ve flört etme kavramlarından ayrılıyor. Nitekim nişan, her şeyden önce düğün hazırlığını beraber yapmak durumunda olan çiftler hakkında diğer insanların suizan etmesini önlemek için yapılıyor. Yani gençlerin ileride hayatlarını birleştireceğinin ilanı niteliği taşıyor. Nişan âdeti, Asr-ı Saadet dönemine kadar uzanıyor. Zira evlenme öncesi adaylarda bulunacak vasıflar, evlenecek erkek ve kadınların görüşmeleri, evliliğin ilân edilmesi ve yeni çiftlere dua edilmesi gibi nişanlılık süreciyle ilgili hadisler bulunuyor. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Ahmet Güneş, hem Peygamberimiz'in kendisinin nişanlanması hem de kızlarını nişanlamasıyla alâkalı hadislerin varlığını hatırlatıyor. Bu yönüyle dinimizde evlenecek kadın ve erkeğin daha önceden birbirlerini görüp tanımalarında bir beis yok. Zira sahabe efendilerimizden Muğîre (ra) bir kadınla evlenmek istiyor, Hz. Peygamber kendisine, "O kadına bak, çünkü bakmak yıldızının barışması için daha uygundur." buyuruyor. (Tirmizî, Nikâh, 5).

Ahmet Güneş, nişanlanmanın sadece tarafların evlenme niyetini açıklayan bir sözden ibaret olduğunu düşünüyor. Resmi nikâh yapılmadıkça parmağa takılan yüzüklerle, kadın ve erkeğin birbirine helâl olmayacağını hatırlatıyor. Çünkü nikâh kıyılıncaya kadar birbirine yabancı olan çiftler arasındaki namahremlik devam ediyor. Resûlullah (aleyhi ekmelüttehayâ), bir hadis-i şerifinde "Sizden kim Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsa, yanında mahremi olmayan bir kadınla baş başa kalmamasın. Çünkü bunu yaparsa üçüncüleri şeytan olur." (Buhârî, Nikâh) uyarısında bulunuyor. İslâm hukukunda nişanlanma, taraflara eş statüsü kazandırmıyor, çifte evliliğin verdiği beraber yaşama hak ve yetkisini tanımıyor. Bu yüzden birçok aile, gençlerin nişanlıyken harama girmemesi ve rahat görülebilmeleri için imam nikâhı kıyma yolunu seçiyor. Güneş, son yıllarda giderek yaygınlaşan bu durumu eleştiriyor. Çünkü dinimizde görüşme ve konuşma maksatlı kıyılan bir nikâh türü yok. Nişanlıyken kıyılan imam nikâhı pek çok sıkıntıya kapı aralıyor. Çift, dinen evlenmiş sayıldığı için rahat hareket etmeye başlıyor. Hatta birlikte yaşamaya bile kalkışabiliyor. Aralarında bir anlaşmazlık

ALISVERİS KOSUSTURMACASI İÇİNDE GEÇEN NİŞANLILIK DÖNEMİNDE ASIL AMAÇ OLAN 'BİRBİRİNİ TANIMA' ÇOĞU ZAMAN DEVRE DIŞI BIRAKILYOR. BİRBİRİNİ TANIMAKTAN ZİYADE EŞYA ALMAYA ODAKLANAN ÇİFTLER, BU SÜREDE BİRBİRİNDEN SOĞUYABİLİYOR.

GÜNÜMÜZDE NİŞANLILIK SÜRECİNİN 'DÜĞÜN' GİBİ BÜYÜK MERASİMLERLE KUTLANMASI, ÇİFTLERİN BİRBİRİNİ EVLİ GİBİ ALGILAMASINA YOL AÇABİLİYOR.

çıkıldığında ise "Daha düğün yapmadık ve gerçek bir evlilik kurmadık." diye ayrılma kararı alabiliyor. Oysa böyle bir durumda dinen evli sayıldıkları için böyle bir durumda nişan atmak yeterli olmuyor, dini hükümler gereği boşanmaları gerekiyor. Bu sebeple, nişanlı çiftlerin resmî olarak evlendikten sonra imam nikâhı kıymaları ve nişanlı oldukları süre içerisinde de İslâmî terbiyeye göre hareket etmeleri en doğrusu.

EVLİLİKTE UYUM İÇİN DENKLİK

Nişanlılık, çiftlerin birbirlerinin huy, karakter ve kişiliklerini anlayıp evliliğe karar verdikleri önemli bir süreç. Bu sebeple tarafların birbirlerini soruşturma, inceleme ve kişilik uyumlarını gözlemlene safhasını, bu dönemde olgunlaşmaları lazım. Çiftlerin birbirlerini tanımaya çalışırken denklik meselesini de göz önünde bulundurmaları gerekiyor. Yani kültür, çevre, eğitim ve inanç noktasında çok farklı olan tarafların evlilik kararı alırken ince eyleyip sık dokumaları şart. Çünkü özellikle dinî hassasiyetler konusunda birbirinin zıddı olan çiftler, "Evlenince nasıl olsa düzeler." mantığıyla hayatını birleştirirse ileride boşanmaya varan sorunlarla karşılaşabiliyor. Hakeza çiftlerden birinin ilkokul diğerinin üniversite mezunu olması da evlilikte uyumun sağlanmasını engelleyebiliyor. Nitekim, evlenince problem oluşturmayacağı sanılan ya da düzelmesi beklenen noktalar, inanç, kültür ya da kalıcı psikolojik rahatsızlıklarsa bu, bile bile ateşe atlamak oluyor. Böyle bir durumda "Nasıl olsa ben onu adam ederim." düşüncesiyle kurulan nişanlıyı değiştirme hayali, evlenince gerçekleştiremeyebiliyor. Çünkü tüm olumsuzluklara rağmen hayatını birleştiren çiftler, zamanla evde hiç diyalog kurmamaya, beraber yaptıkları hiçbir şeyden zevk almamaya, birbirini mutlu etmemeye ve bir süre sonra sadece çocuk için birlikte olmaya başlıyor. Böyle evlilikler ise ne yazık ki çoğunlukla boşanma ile sonuçlanıyor.

Nişanlılık süresinin olağanüstü sebepler olmadıkça fazla uzatılmaması tavsiye ediliyor. Dinimizce yurtdışı ya da askerlik gibi zarurî durumlar yoksa bu evrenin 10 ayı

geçmemesi ef-dal. Uzman psikolog Beyhan Budak'a göre çiftler, nişanı evliliğe taşıma niyetindeyse uzun süre nişanlı olmalarının anlamı yok. Budak, "Nişan, evlilik kararlarını etkilemeyecekse, neden evlenmiyorlar da nişanlı kalıyorlar?" sorusuna karşılık verilen "Henüz okulları bitmedi ki", "Daha ev tutmadılar.", "Aileler henüz düğün masrafını göze almıyor.", "Mobilyaların hazırlanması için zamana ihtiyaç var.", "Kızın çeyizi daha hazır değil." şeklindeki cevapları nişanı uzatma gerekçesi olarak görmüyor. Nitekim böyle bahanelerle uzayan nişanlılık süreci, çiftler için çekilmez bir hal alabiliyor. Ailelerin maddiyat yüzünden anlaşmazlık çıkarması en çok gençleri etkiliyor. Süreç uzayıp hem nişanlılar hem de aileleri yüzgöz olunca, daha çok anlaşmazlık çıkıyor ve bu durum yüzüklerin atılmasına kadar varabiliyor. Günümüzde pek çok aile, çocukları için hem nişan hem de düğün merasimi düzenliyor. Bir de toplumumuzda nişanı kız, düğünü erkek tarafının yaptığı düşünülürse, aileler bu merasimleri kıyaslama yolunu tercih edebiliyor. Psikolog Beyhan Budak'a göre ailelerin nişan merasimine en az düğün kadar masraf yapması doğru değil. Çünkü şatafatlı bir nişanın ardından gelen düğün masrafı ve yorgunluğu yeni evli çift için yıllarca taşıyan bir yüke dönüşüyor. Bu sebeple nişanın daha sade bir törenle ve aile arasında yapılması daha uygun.

Mutlu bir yuvanın temellerinin sağlam atılabilmesi için çiftlerin öncelikle evlilikteki amaç ve beklentilerini iyi belirlemesi gerekiyor. İzdıvaç düşünen gençlere bundan sonraki süreçte yardım edecek olan aile büyükleri. Nitekim onların çocuklarına her konuda destek vermeleri, fazla müdahaleci olmamaları ve meseleleri abartmayıp problem çözmeye odaklanmaları büyük önem taşıyor. Çiftlerin evlenmeden önce bu kurumun psikolojik, sosyo-kültürel, ahlâkî, dinî, maddî ve manevî boyutlarının ele alındığı seminer, kurs veya testlere katılmaları da daha sağlıklı karar vermelerine yardımcı oluyor. t.kaplan@zaman.com.tr